

Euroopa Liidu
Nõukogu

Brüssel, 14. mai 2024
(OR. en)

9773/24

SPORT 51
SAN 272
SOC 350

MENETLUSE TULEMUS

Saatja:	Nõukogu peasekretariaat
Saaja:	Delegatsioonid
Teema:	Nõukogu ja nõukogus kokku tulnud liikmesriikide valitsuste esindajate järelused tervisespordi panuse kohta Euroopa Liidus aktiivsete ja tervislike eluviiside toetamisse

Delegatsioonidele edastatakse lisas eespool nimetatud järelused, mis võeti vastu nõukogu
13.–14. mai 2024. aasta istungil (haridus, noored, kultuur ja sport).

Nõukogu ja nõukogus kokku tulnud liikmesriikide valitsuste esindajate järeldused tervisespordi panuse kohta Euroopa Liidus aktiivsete ja tervislike eluviiside toetamisse

NÕUKOGU JA NÕUKOGUS KOKKU TULNUD LIIKMESRIIKIDE VALITSUSTE
ESINDAJAD,

TULETADES MEELDE

1. Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklit 6, millega antakse Euroopa Liidule pädevus võtta meetmeid spordi valdkonnas, et toetada, koordineerida või täiendada liikmesriikide meetmeid, ning artiklit 165, mille kohaselt liit panustab Euroopa spordiküsimuste edendamisse, võttes arvesse spordi eripära, vabatahtlikkusel põhinevaid struktuure ning selle sotsiaalset ja kasvatuslikku funktsiooni;
2. Euroopa Liidu spordialast töökava 2021–2024¹ ja spordis osalemise ja tervist tugevdava kehalise aktiivsuse edendamise prioriteetset valdkonda, samuti juhteesmärki suurendada osalemist tervist tugevdavas kehalises tegevuses, et edendada aktiivset ja keskkonnasõbralikku eluviisi, sotsiaalset ühtekuuluvust ja kodanikuaktiivsust;
3. nõukogu soovitus tervist tugevdava kehalise aktiivsuse sektoritevahelise edendamise kohta,² milles rõhutatakse, et kehaline aktiivsus terve elu jooksul, sealhulgas korrapärane sportimine ja füüsiline tegevus on väga olulised;

¹ Nõukogu ja nõukogus kokku tulnud liikmesriikide valitsuste esindajate resolutsioon Euroopa Liidu spordialase töökava kohta (1. jaanuar 2021 – 30. juuni 2024) (ELT C 419, 4.12.2020, lk 1).

² Nõukogu 26. novembri 2013. aasta soovitus tervist tugevdava kehalise aktiivsuse sektoritevahelise edendamise kohta (ELT C 354, 4.12.2013, lk 1).

4. sporti ja kehalist aktiivsust käsitleva Eurobaromeetri eriuuringu nr 525 tulemusi, milles jõutakse järeldusele, et sporti ja korrapärast kehalist aktiivsust on hädavajalik endiselt edendada, eelkõige üle 24-aastaste kodanike seas, kelle korrapärane kehaline aktiivsus vanusega tavaliselt väheneb³;
5. Euroopa Nõukogu läbivaadatud Euroopa spordihartat, mille eesmärk on võimaldada igal inimesel spordis osaleda ja eelkõige tagada, et igaühel on võimalus osaleda spordis ohutus, turvalises ja tervislikus keskkonnas⁴;
6. Euroopa Parlamendi resolutsiooni head juhtimistava, kättesaadavust ja ausameelsust hõlmava integreeritud lähenemisviisi kohta spordipoliitikale,⁵ eelkõige selle punkti 75, milles kutsutakse liikmesriike üles eraldama rohkem rahalisi vahendeid avalike spordiväljakute ja mänguväljakute avamiseks, et parandada juurdepääsu rohujuure tasandi spordile;

MÄRKIDES JÄRGMIST:

7. käesolevates järeldustes käsitatakse tervisespordina igat liiki kehalist tegevust, mis võib toimuda mitteformaalses keskkonnas, tavaliselt vabal ajal, mille puhul ei järgita rangeid formaalseid spordieeskirju ja mis ei pruugi tingimata hõlmata võistluslikku formaati. Selline tegevus võib toimuda kohalikus ja mitteformaalses keskkonnas, näiteks parkides ja naabruskonnas, aga ka sporditaristutes kas individuaalselt või kollektiivselt, näiteks koos sõprade, kolleegide ja pereliikmetega;

³ Euroopa Komisjon, Eurobaromeetri eriuuring 525, „Sport ja kehaline aktiivsus (2022)“, 2268/SP525, täielik aruanne, lk 6, september 2022.

⁴ Ministrite komitee poolt 13. oktoobril 2021 ministrite asetäitjate 1414. kohtumisel vastu võetud soovitus CM/Rec(2021)5 läbivaadatud Euroopa spordiharta kohta, artikli 1 lõike 1 punkt b.

⁵ Euroopa Parlamendi 2. veebruari 2017. aasta resolutsioon head juhtimistava, kättesaadavust ja ausameelsust hõlmava integreeritud lähenemisviisi kohta spordipoliitikale (2016/2143(INI)) (ELT C 252, 18.7.2018, lk 2).

8. Euroopa Liidu elanikkonna hulgas kasvab suundumus tegeleda liikumisega väga erinevates kohtades ja kasutada selleks pigem mitteformaalset keskkonda, nagu pargid, muud vabaõhualad või kodu, tegelemaks oma elu teatavas etapis spordi ja liikumisega⁶;
9. iga kolmas Euroopa täiskasvanu ei järgi Maailma Terviseorganisatsiooni (WHO) kehalise aktiivsuse suuniseid ja peaaegu pooled ei tegele üldse spordiga, kusjuures naiste, eakate ja madalama sotsiaal-majandusliku staatusega rühmade kehalise aktiivsuse määr on madalam⁷;
10. istuva eluviisi uurimise tulemused näitavad, et peaaegu 40 % eurooplastest istub rohkem kui viis ja pool tundi päevas, kusjuures nende osakaal on suurem teenistujate, juhtide, üliõpilaste ja töötute hulgas⁸;
11. erinevates uuringutes on kindlaks tehtud, et spordiga tegelemise peamised takistused on selleks vajaliku aja puudumine, motivatsiooni puudumine, kulud, terviseprobleemid ja võistlusliku tegevuse mitte nautimine⁹. Tervisesport võib aidata mõnda neist takistustest ka ületada ja soodustada spordis osalemist, kuna see pakub väärtuslikke võimalusi osalemiseks, mis puudutab selleks vajalikku aega, pühendumust, varustust, taristut ja kulusid;

⁶ Euroopa Komisjon, Eurobaromeetri eriuuring 525, „Sport ja kehaline aktiivsus (2022)“, 2268/SP525, täielik aruanne, lk 35–38, september 2022.

⁷ OECD/WHO (2023), „Step Up! Tackling the Burden of Insufficient Physical Activity in Europe“ („Suurendame jõupingutusi – ebapiisava kehalise aktiivsuse probleemiga tegelemine Euroopas“), OECD väljaanne, Pariis, lk 25.

⁸ Euroopa Komisjon, Eurobaromeetri eriuuring 525, „Sport ja kehaline aktiivsus (2022)“, 2268/SP525, kokkuvõttev aruanne, lk 31, september 2022.

⁹ Euroopa Komisjon, Eurobaromeetri eriuuring 525, „Sport ja kehaline aktiivsus (2022)“, 2268/SP525, kokkuvõttev aruanne, lk 18, september 2022.

JUHTIDES TÄHELEPANU SELLELE:

12. et samuti nagu organiseeritud sport võib ka tervisesport mängida positiivset rolli sportimise ja tervist tugevdava kehalise aktiivsuse suurendamisel, et edendada aktiivset, tervislikku ja kestlikku eluviisi ning sotsiaalset ühtekuuluvust ja kodanikuaktiivsust;
13. et sporditegevuse eri vorme, nimelt organiseeritud sporti ja tervisesporti, tuleb pidada aktiivsete ja tervislike eluviiside toetamisel üksteist täiendavateks ning neil on märkimisväärne potentsiaal olla vastastikku kasulik;
14. et puuduvad Euroopa uuringud ja andmed, mis käsitleksid just kodanike osalemist tervisespordis;
15. et investeerimine mis tahes vormis osalusse spordis võib kaasa tuua hea sotsiaalse investeeringutasuvuse¹⁰;
16. et tervisespordi harrastamine peaks olema ohutu ja kõigile kättesaadav; see peaks toimuma keskkonnas, kus igaüks saab ohutult liikuda, olenemata soost, vanusest, seksuaalsest sättumusest, füüsilisest seisundist, puudest või taustast;
17. et digilahendustel võib olla osalemise suurendamisel ja kehalise aktiivsuse edendamisel oluline roll; need lahendused pakuvad sporditegevusele väärtuslikku tuge ning võivad aidata avaliku sektori asutustel ja spordiorganisatsioonidel saada põhjalikumalt teavet tervisespordiga tegelevate isikute kohta ja pakkuda neile tuge;
18. et tervisespordiga tegelevatel isikutel peaks olema võimalik saada asjakohast juhendamist ja teavet, et nad saaksid paremini kasutada olemasolevaid ressursse ja vahendeid, nagu sotsiaalmeedia ning tervise, spordi ja treeninguga seotud digirakendused ja -vahendid,

¹⁰ OECD/WHO (2023), „Step Up! Tackling the Burden of Insufficient Physical Activity in Europe“ („Suurendame jõupingutusi – ebapiisava kehalise aktiivsuse probleemiga tegelemine Euroopas“), OECD väljaanne, Pariis, lk 3.

KUTSUVAD LIIKMESRIIKE ÜLES ASJAKOHASEL TASANDIL:

19. seoses tervise, heaolu ja sotsiaalse kaasatusega:

- a) edendama ja toetama poliitikat, mis soodustab tervisesporti kui vahendit, millega toetada elukestvat kehalist aktiivsust ja sporti ning edendada sellest tulenevat kasu elanikkonna heaolule ning füüsilisele ja vaimsele tervisele¹¹;
- b) edendama tervisesporti ka mittenakkuslike haigustega seotud riskide ennetamiseks ja tervist tugevdava kehalise aktiivsuse edendamiseks näiteks koolides, tervishoiuasutustes (sealhulgas hooldekodudes), töökohal ning avatud kogukonnapõhiste¹² ürituste kaudu;
- c) edendama spordis osalemist mitteformaalses keskkonnas selliste linna- ja maaelanike hulgas, kes elavad piirkondades, kus puuduvad sporditegevuseks sobivad spordirajatised ja selleks sobiv avalik ruum;
- d) uurima kehalise aktiivsuse ettekirjutamise potentsiaali kui viisi edendada sporti ja kehalist aktiivsust organiseeritud ja mitteformaalses keskkonnas¹³. Olulist rolli võivad mängida tervishoiutöötajad tihedas koostöös kvalifitseeritud spordispetsialistidega, soovitades ja julgustades inimesi osalema igapäevase tervislikule seisundile vastavas spordis või kehalises tegevuses;

¹¹ Eelkõige naiste, laste, noorte, eakate, isoleeritud inimeste, puuetega või krooniliste haigustega inimeste, tööturult eemalejäänud inimeste, piiratud rahaliste vahenditega inimeste ja vähemuste hulgas.

¹² Tegevus, mis korraldatakse ja toimub kohalikul tasandil.

¹³ Selliseid algatusi saab kaasrahastada ka Euroopa Sotsiaalfond+ ja programmi „EL tervise heaks“ kaudu.

20. seoses sporditegevusega:

- a) toetama poliitilisi algatusi, meetmeid ja avalikke kampaaniaid, mis propageerivad elanikkonna seas riiklikul, piirkondlikul ja kohalikul tasandil spordi ja kehalise aktiivsuse, sealhulgas mitteformaalses keskkonnas harrastatava spordi ja kehalise aktiivsuse kasutegureid ja kättesaadavust;
- b) kui see on asjakohane, koostama ja levitama koostöös spordiliikumise suuniseid tervisespordis osalemise viiside kohta, näiteks treeningu- ja ohutustavade kohta;
- c) edendama võimaluse korral selliste vahendite väljatöötamist, mis võimaldavad tervisespordiga tegelevatel isikutel hõlpsasti leida suuniseid ja kvalifitseeritud töötajaid, eelkõige treenereid,¹⁴ kes on läbinud sertifitseeritud koolituse;
- d) edendama ja toetama kogukonnapõhiseid algatusi, mis innustavad koostöös haridus- ja koolitusasutuste, noorteorganisatsioonide, spordiklubide, jõusaalide, eakate ühenduste ja naabruskonna ühendustega harrastama sporti mitteformaalses keskkonnas;
- e) kui see on asjakohane, tegema koostööd spordiliikumise, et arendada või laiendada spordiklubides pakutavaid võimalusi füüsiliseks harrastustegevuseks;
- f) suurendama näiteks teavituskampaaniate kaudu teadlikkust riskidest, mis võivad kaasneda tervise, spordi ja treeninguga seotud sotsiaalmeedia ning digirakenduste ja -vahendite kasutamisega¹⁵. Sellised sotsiaalmeedia ning digirakendused ja -vahendid võivad sellegipoolest olla ka kasulikud elanikkonna kehalisele aktiivsusele motiveerimisel ja sellise aktiivsuse säilitamisel;

¹⁴ Nagu on määratletud nõukogu järeldustes treenerite rolli kohta ühiskonnas (ELT C 423, 9.12.2017, lk 6).

¹⁵ Näiteks sobimatud treeningmeetodid, spordi ja treeningu valdkonna suunamõjutajate roll, sotsiaalmeedia mõju kehakuvandile ning sooritust parandavate toodete reklaam.

21. seoses oskuste arendamise, mitteformaalse ja informaalse õppe ning vabatahtliku tegevusega:

- a) püüdma pakkuda kvaliteetseid ja tunnustatud oskuste arendamise võimalusi koolitajatele, treeneritele ja vabatahtlikele, sealhulgas neile, kes töötavad mitteformaalses keskkonnas, pöörates tähelepanu liikumisoskustele, ohutusele ja rahulolule;
- b) kaaluma stiimulite loomist organiseeritud spordi valdkonna treeneritele ja vabatahtlikele mitmesugustesse sporditavadesse panustamiseks ja tunnustama nende jõupingutusi, kui see on asjakohane, näiteks aukirjade, auhindade või avaliku tunnustusega;
- c) innustama tervisesporti harrastama mitteformaalses ja informaaalses õppekeskkonnas, eelkõige laste ja noorte seas, kes saavad füüsilise harrastustegevuse käigus omandada uusi oskusi, arendada organiseeritud spordis osalemiseks vajalikke põhioskusi ja õppida, kuidas turvaliselt sporti teha;

22. seoses ruumilise planeerimise ja taristuga:

- a) toetama poliitikameetmeid, millega edendatakse kestliku ja juurdepääsetava avaliku taristu loomist, nagu pargid, rajad, mänguväljakud ja aktiivne ruum,¹⁶ kus elanikel on tervisespordiga mugav tegeleda;
- b) edendama valdkondadevahelist koostööd avaliku sektori asutuste, spordiliikumise ja muude asjaomaste sidusrühmade vahel, et tõhustada sporditaristu integreerimist ruumilise planeerimise poliitikasse, eesmärgiga luua ruum, kus igat liiki sporti ja kehalist tegevust on lihtne harrastada ja mis on hõlpsasti juurdepääsetav;

¹⁶ Sellist taristut iseloomustab sageli innovatsioon, paindlikkus ja modulaarsus ning seda saab paigutada erinevatesse asukohtadesse vastavalt inimeste igapäevatavadele.

- c) edendama jätkuvalt aktiivset liikuvust, näiteks kõndimist, jalgrattasõitu ja muid aktiivse igapäevase liikumise vorme, samuti jalgrattateede ja jalakäijasõbralike teede rajamist;
- d) aitama võimaluse korral muuta avalik sporditaristu kättesaadavaks tervisespordiga tegelevatele inimestele;
- e) soodustama piirkondlike spordiarenduste, sealhulgas naabruses asuvate sporditaristute integreerimist Euroopa Regionaalarengu Fondi kaudu;

23. seoses digilahendustega:

- a) edendama digiplatvormide kasutamist, et paremini levitada teavet spordivõimaluste ja -rajatiste kohta, näiteks teavet nende kasutatavuse, tingimuste või hõivatuse määra kohta, ning parandada nende nähtavust elanikkonna seas;
- b) uurima andmete kogumist ja kasutamist, et kaardistada ja hinnata tervisespordi harrastajate sporditegevust ja nende võimalikke vajadusi;

KUTSUVAD KOMISJONI ÜLES

- 24. jätkama kõigi spordis osalemise vormide edendamist Euroopa spordinädala ning tulevaste spordi ja kehalise aktiivsuse edendamise alaste teadlikkuse suurendamise kampaaniate kaudu;
- 25. võimaldama Euroopa tasandil arutelusid algatuste ja heade tavade üle, et avaliku sektori asutused ja spordiorganisatsioonid saaksid tervisespordi harrastajatega suhelda;

26. seoses ruumilise planeerimise ja taristuga:

- a) edendama veelgi olemasolevate rahastamisvõimaluste, eelkõige ERFi, ESF+, programmi Life ning taaste- ja vastupidavusrahastu kasutamist, et kooskõlas Euroopa rohelise kokkuleppega veelgi arendada juurdepääsetavat ja kestlikku avalikku ruumi ja sporditaristut;
- b) suurendama teadlikkust algatusest SHARE 2.0, mille eesmärk on struktureerida ja tugevdada koostööd ja teadmiste vahetamist ELi rahastamisele juurdepääsu, tervishoiu, innovatsiooni ja kestlikkuse valdkonnas;

27. seoses tõendite ja andmete kättesaadavusega:

- a) võtma tervisesporti arvesse tulevastes ülevaadetes ja uuringutes, et aidata teha kättesaadavaks väärtuslikud andmed praeguste suundumuste ja sporditavade kohta tervisespordis;
- b) tuginema ka komisjoni 2021. aasta aruandele „Mapping of innovative practices in the EU to promote sport outside of traditional structures“ („ELi uuenduslike tavade kaardistamine spordi edendamiseks väljaspool traditsioonilisi struktuure“),¹⁷ milles antakse ülevaade sellest, kuidas sporditegevus tänapäeva ühiskonnas areneb ja kuidas spordiliikumine selle arenguga kohaneb, kaaludes ja jälgides edasisi arenguid, sealhulgas tervist tugevdavat kehalist aktiivsust käsitleva soovitus¹⁸ rakendamise kontekstis;

¹⁷ Euroopa Komisjoni hariduse, noorte, spordi ja kultuuri peadirektoraat, „Mapping of innovative practices in the EU to promote sport outside of traditional structures. Final report to the European Commission“, Euroopa Liidu Väljaannete Talitus, 2021.

¹⁸ Nõukogu 26. novembri 2013. aasta soovitus tervist tugevdava kehalise aktiivsuse sektoritevahelise edendamise kohta (ELT C 354, 4.12.2013, lk 1).

KUTSUVAD SPORDILIIKUMIST JA MUID ASJAOMASTEID SIDUSRÜHMI ÜLES

28. jätkama koostööd avaliku sektori asutustega, et töötada välja spordipoliitika, mis sobib kõigi sporditegevuse vormide, sealhulgas tervisespordi puhul, ning kohandama pakutavate spordialade valikut vastavalt hiljutistele elustiilisuundumustele ja elanikkonna uutele ootustele;
29. tegema täiendavat koostööd vahendite (rajatised ja varustus) jagamiseks spordiklubidesse mittekuuluvate isikutega, et edendada osalemist spordis ja kehalist aktiivsust mitteformaalses keskkonnas;
30. korraldama kogukonna tasandil spordiüritusi, mis hõlmavad nii võistlusi kui ka harrastussporti, ning edendada mentorluse vorme, mille raames vabatahtlikud treenerid ja sportlased juhendavad tervisespordi harrastajaid (näiteks andes ohutus- või treeningusuuniseid);
31. julgustama spordiklubisid integreerima paindlikkuse elemente, et üksikisikud saaksid spordiga vabalt tegeleda ilma graafikute, broneeringute või meeskonna liikmeks astumise vajaduseta;
32. edendama mitmesuguste harrastussporditegevuste arendamist spordiklubides, et mitmekesistada klubide tegevust ja meelitada ligi uusi osalejaid.

VIITED:

- Nõukogu järeldused treenerite rolli kohta ühiskonnas (ELT C 423, 9.12.2017, lk 6).
- Nõukogu resolutsioon Euroopa Liidu spordialase töökava (2021–2024) kohta (ELT C 419, 4.12.2020, lk 1).
- Nõukogu järeldused COVID-19 pandeemia mõju kohta spordisektorile ja kõnealuse sektori taastumise kohta (ELT C 214I, 29.6.2020, lk 1).
- Nõukogu järeldused, mis käsitlevad ühiskonnas spordi ja kehalise aktiivsuse hüvanguks tehtava valdkondadevahelise koostöö edendamist (ELT C 419, 4.12.2020, lk 18).
- Nõukogu järeldused elukestva kehalise aktiivsuse kohta (ELT C 501I, 13.12.2021, lk 1).
- Nõukogu järeldused „Sport ja kehaline aktiivsus – paljutöötav hoob käitumise muutmiseks kestliku arengu nimel“ (ELT C 170, 25.4.2022, lk 1).
- Nõukogu järeldused kestliku ja juurdepääsetava sporditaristu kohta (ELT C 494, 28.12.2022, lk 1).
- Euroopa Komisjoni hariduse, noorte, spordi ja kultuuri peadirektoraat, „Mapping of innovative practices in the EU to promote sport outside of traditional structures. Final report to the European Commission“, Euroopa Liidu Väljaannete Talitus, 2021.
- Euroopa Komisjon, Eurobaromeetri eriuuring nr 525 „Sport and Physical Activity (2022)“ („Sport ja kehaline aktiivsus (2022)“), 2668 / SP525, september 2022.
